

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon
Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

**How Wells in
Sefer Bereishit Build
Our Personalities**

Rabbi Meir Goldwicht
ג' כסלו תשע"ט Sunday, November 11, 2018

(1) תפלת גשם

זכור הנולד בבשורת יקח נא מעט מים
 ושחף להורו לשחטו לשפוף דמו פמים
 זהר גם הוא לשפוף לב פמים
 חפר ומצא בארות מים
 בצדקו חון חשרת מים

(2) בראשית פרשת חיי שרה פרק כד

(סב) ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב (סג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים (סד) ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל

(3) בראשית פרשת תולדות פרק כו

(טז) ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד (יז) ויגלו משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם (יח) וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות פלשתים אשר קרא להן אביו (יט) ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים (כ) ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו (כא) ויחפרו באר אחרת ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה (כב) ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחבות ויאמר כי עתה הרחיב יקוק לנו ופרינו בארץ

(4) בראשית פרשת תולדות פרק כו

(לא) וישכמו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום (לב) ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים (לג) ויקרא אתה שבעה על פן שם העיר באר שבע עד היום הזה ס

(5) ספורנו בראשית פרשת תולדות פרק כו

(לג) ויקרא אותה שבעה קרא את הבאר שבעה מפני שהיה מקום שביעי שבו חפרו באר ג' של אברהם שסתמו פלשתים כאמרו וכל הבארות סתמום פלשתים ולא יאמר כל בפחות מג' וג' של יצחק שהן עשק שטנה ורחובות וזה היה הז' שקראוהו שבעה על כן שם העיר באר שבע בסגול מורה על השבועה ועל מספר השבעה אבל בימי אברהם היה שם העיר באר שבע בקמץ על שם השבועה בלבד

(6) בראשית פרשת וירא פרק כא

(כה) והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך (כו) ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום (כז) ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויקרתו שניהם ברית (כח) ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן לבדהן (כט) ויאמר אבימלך אל אברהם מה הנה שבע כבשת האלה אשר הצבת לבדנה (ל) ויאמר כי את שבע כבשת תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת (לא) על פן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם

(7) רמב"ן בראשית פרשת תולדות פרק כו

(כ) ויקרא שם הבאר עשק - יספר הכתוב ויארץ בענין הבארות, ואין בפשוטי הספור תועלת ולא כבוד גדול ליצחק, והוא ואביו עשו אותם בשוה, אבל יש בדבר ענין נסתר בתוכו, כי בא להודיע דבר עתיד כי "באר מים חיים" ירמוז לבית אלהים אשר יעשו בניו של יצחק, ולכן הזכיר באר מים חיים, כמו שאמר (ירמיה יז יג) מקור מים חיים את ה' וקרא הראשון עשק, ירמוז לבית הראשון אשר התעשקו עמנו ועשו אותנו כמה מחלוקות וכמה מלחמות עד שהחריבוהו והשני קרא שמה שטנה, שם קשה מן הראשון, והוא הבית השני שקרא אותו כשמו שכתוב בו (עזרא ד ובמלכות אחשורוש בתחילת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלם, וכל ימיו היו לנו לשטנה עד 8) (18)

שהחריבוהו וגלו ממנו גלות רעה והשלישי קרא רחובות, הוא הבית העתיד שיבנה במהרה בימינו והוא יעשה בלא ריב ומצה, והאל ירחיב את גבולנו, כמו שנאמר (דברים יט ח) ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר וגו' שהוא לעתיד וכתוב בבית השלישי (יחזקאל מא ז) ורחבה ונסכה למעלה למעלה, ופרינו בארץ, שכל העמים יעבדוהו שכם אחד

8) שמות פרשת שמות פרק ב

(טו) וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה ויכרח משה מפני פרעה וישב בארץ מצרים וישב על הכפר (טז) ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן (יז) ויבאו הרעים ויגרשו ויקם משה ויושען וישק את צאנם (יח) ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום (יט) ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן (כ) ויאמר אל בנתיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם

9) דברים רבה (וילנא) פרשת ואתחנן פרשה ב

אמר לו הקב"ה מי שהודה בארצו נקבר בארצו ומי שלא הודה בארצו אינו נקבר בארצו, יוסף הודה בארצו מנין גבירתו אומרת (בראשית לט) ראו הביא לנו איש עברי וגו' ולא כפר אלא (שם / בראשית / מ) גנב גנבתי מארץ העברים נקבר בארצו מנין שנא' (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו מארץ מצרים קברו בשכם את שלא הודית בארץ אין אתה נקבר בארץ כיצד בנות יתרו אומרות (שמות ב) איש מצרי הצילנו מיד הרועים

10) בראשית פרשת וישב פרק מ

(יד) כי אם זכרתני אתך פאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה (טו) כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור

11) בראשית פרשת וירא פרק כא

(יט) ויפקח אלהים את עיניו וירא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים ותשק את הנער (כ) ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה קשת

12) בראשית פרשת תולדות פרק כו

(יב) ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שפירים ויברכהו יקוק (יג) ויגדל האיש וילך הלוח ויגדל עד כי גדל מאד (יד) ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויגנאו אתו פלשתים

13) רש"י בראשית פרשת תולדות פרק כו

בשנה ההיא - אף על פי שאינה כתקנה, שהיתה שנת רעבון בארץ ההיא בשנה ההיא - שניהם למה, לומר שארץ קשה והשנה קשה

14) בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נד

רבנן אמרי רועיו של אברהם היו מדיינים עם רועיו של אבימלך, רועי אברהם אומרים לנו הבאר ואלו אומרים לנו הבאר, אמרו להם רועי אברהם כל מי שהמים עולים להשקות את צאנו שלו היא הבאר, כיון שראו המים צאנו של אברהם אבינו מיד עלו, אמר לו הקב"ה את סימן לבניך, מה את כיון שראו המים את צאנך מיד עלו אף בניך כיון שהבאר רואה אותן מיד יהא עולה, הה"ד (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת וגו', אמר להם ר' יצחק בר חקורה עוד מן אתרה לית היא חסירה, בעבור היתה לי לעדה אין כתיב כאן אלא בעבור תהיה לי לעדה

15) בראשית פרשת חיי שרה פרק כד

(טו) ויהי הוא טרם פלה לרבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה

(טז) והנער טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותהרד העינה ותמלא כדה ותעל (יז) וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאיני נא מעט מים מכףך (יח) ותאמר שתה אדני ותמהר ותהרד כדה על ידה ותשקהו

16) רש"י בראשית פרשת חיי שרה פרק כד

(יז) וירץ העבד לקראתה - לפי שראה שעלוח המים לקראתה

17) בראשית פרשת ויצא פרק כט

(א) וישא יעקב רגליו ויילך ארצה בני קדם (ב) וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה פי מן הבאר ההוא ישקו העדרים והאבן גדלה על פי הבאר (ג) ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה (ד) ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו (ה) ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו (ו) ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן (ז) ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו (ח) ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן (ט) עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה הוא (י) ויהי כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו

18) מדרש תורה שלמה

ויגל את האבן, יעקב גלל את האבן מעל
פי הבאר כיון שראו הים את יעקב עלו
סאיליהן שנאמר ויגל את האבן ויגו' וישק את
צאן

19) גור אריה שמות פרשת שמות פרק ב

(כ) הכיר בו שהוא מזרעו של יעקב שהמים עולים לקראתו

20) שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה א

ויאמר אל בנותיו ואיו וגו', אמר להם סימן שאתן אומרות שדלה והשקה את כל הצאן זה מבני בניו של יעקב שעמד על הבאר והבאר מתברכת בשבילו

21) במדבר פרשת חקת פרק כא

(טז) ומשם בארה הוא הבאר אשר אמר יקנוק למשה אסף את העם ואתנה להם מים ס

22) מדרש תורה שלמה

כלומר המפורסמת על כל. האבות, והיא הבאר שנתגלתה ליצחק. והבאר שראה יעקב שמקורם מנחלי ארנון.

23) במדבר פרשת חקת פרק כא

(יז) אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה (יח) באר חפרויה שרים פרויה נדיבי העם במחקה במשענתם ויממדבר מתנה

(24) מדרש רבא

עלי באר ענו לה הבאר בזכות מרים

(25) תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת סוטה פרק ב

ר' אבא בריה דרב פפי ור' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי שלשתן דרש עקביה מפסוק א' [קהלת יב א] וזכור את בוראך בארך בורך בוראך בארך ממקום שבאתה בורך למקום שאת הולך בוראך לפני מי שאת עתיד ליתן דין וחשבון

(26)

בענין הנארות דכתיב סתמוס פלשטים וימלאוּם
 עפר כו' עסק ושטנה כו'. דהנה כתיב
 ואד יעלה כו' והשקה כו' ויילר כו' האדם עפר כו' ויפת
 בחפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. שנתן
 הקב"ה הנשמה לאדם שנכת הנשמה יחי' גם אם
 הגוף. כי הכל בחכמה עשה. וגמלא גם בגוף חיות
 מולנע ומוטמן.

(27) תלמוד בבלי מסכת שבת דף לה עמוד א

אמר רבי חייא הרוצה לראות בארה של מרים, יעלה לראש הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים, וזו היא בארה של מרים אמר רב מעין המיטלטל - טהור, וזהו בארה של מרים

(27) ירמיהו פרק ב

(ד) שָׁמְעוּ דְבַר יְקֹנָק בֵּית יַעֲקֹב וְכָל מְשֻׁפָּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל (ה) כֹּה אָמַר יְקֹנָק מֶה מְצָאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בֵּי עוֹל כִּי רָחֲקוּ מֵעֲלֵי וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיַּהֲבִילוּ (ו) וְלֹא אָמְרוּ אִיִּהּ יְקֹנָק הַמַּעֲלָה אֲתָנוּ מֵאַרְצָן מִצְרַיִם הַמּוֹלִיךְ אֲתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצָן עֲרָבָה וְשׁוֹחָה בְּאַרְצָן צִיָּה וְצִלְמוֹת בְּאַרְצָן לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלֹא יָשַׁב אָדָם שָׁם (ז) וְאָבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הַפְּרָמֵל לֶאֱכֹל פְּרִיָּה וְטוֹבָה וּתְבֹאוּ וּתְטַמְּאוּ אֶת אֶרְצִי וְנַחֲלֹתַי שְׁמַתֶּם לְתוֹעֵבָה (ח) הַפְּהֻנִים לֹא אָמְרוּ אִיִּהּ יְקֹנָק וְתַפְשִׁי הַתּוֹרָה לֹא יִדְעוּנִי וְהִרְעִים פְּשָׁעוּ כִּי וְהִנְבִּיאִים נִבְּאוּ בַּבַּעַל וְאַחֲרָי לֹא יוֹעִלוּ הֵלְכוּ (ט) לִכְן עַד אָרִיב אֶתְכֶם נְאֻם יְקֹנָק וְאֵת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב (י) כִּי עָבְרוּ אִיִּי כְתִיִּים וְרָאוּ וְקָדַר שְׁלַחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מֵאֵד וְרָאוּ הֵן הִיְתָה כְּזֹאת (יא) הַהִימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הִמִּיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל (יב) שָׁמוּ שְׁמַיִם עַל זֹאת וְשָׁעֲרוּ חֲרָבוּ מֵאֵד נְאֻם יְקֹנָק (יג) כִּי שְׁתִּים רְעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֲתִי עֲזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לְחֻצַּב לָהֶם בְּאֵרוֹת בְּאֵרוֹת נְשָׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם

(28) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נו עמוד ב

אמר רבי חנינא הרוואה באר בחלום - רואה שלום, שנאמר אויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים רבי נתן אומר מצא תורה, שנאמר בכי מצאי מצא חיים וכתיב הכא באר מים חיים רבא אמר חיים ממש

(29) זכריה פרק יד

(ח) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִצְאוּ מִיָּם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִיִּים אֶל הַיָּם הַקְּדֻמוֹנִי וְחֲצִיִּים אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן בְּקִיץ וּבְחֶרֶף יִהְיֶה (ט) וְהָיָה יְקֹנָק לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְקֹנָק אֶחָד וְשָׁמוּ אֶחָד

31) פרקי דרבי אליעזר

כתיב בירושלים והיה כיום ההוא יצאו
סים תיים מירושלים ו) היא הבאר שנתירה
לעלות בירושלים ולהשקות את כל כבינותיה.